

Slovensko-český klub, z. s.

Výročná správa za rok 2021

Schválená Výkonným výborom Slovensko-českého klubu, z. s.

14. 6. 2022

1. Činnosť v roku 2021 - zoznam aktivít

Rok 2021 bol pre Slovensko-český klub, z. s., tak ako aj pre ostatných, v znamení reštrikcií a následne vybrednutia z pandémie covidu-19. Časť tohto i predchádzajúceho roku sme nemohli aktivity realizovať, bolo aj odškodnené MPO. Rok 2021 bol ale aj v znamení 25. výročia svojho vzniku. A súčasne samozrejme v znamení už tretej dekády fungovania časopisu Slovenské dotyky, Magazínu Slovákov v ČR i cyklu cyklu Dni slovenskej kultury po ČR. Zaujímavým projektom bola aj konferencia k nedožitej storočnici českej slovakistky Zdenky Sojkovej a najmä slávnostný program k 25. Výročíu SČK.

Slovensko-český klub vznikol s cieľom udržiavať a zvyšovať úroveň česko-slovenských vzťahov. Zvláštny dôraz samozrejme kladie na potreby Slovákov v Českej republike, ktorých združuje predovšetkým. Členmi klubu je však aj celý rad osobností spoločenského a kultúrneho života v Česku i na Slovensku, ktorí stále dovidia ponad riekou Moravu.

Zriadenia a prevádzka Slovenského domu v Prahe - to je najdôležitejší projekt slovenskej národnostnej minority v Českej republike od jej konštituovania v roku 1993, obsahom ktorého je zriadenie kultúrneho centra, Slovenského domu v Prahe (prepojené priestory na dvoch podlažiach neobarokového domu), po ktorom sa roky márne volalo a aký majú všetky porovnateľné slovenské komunity v okolí okrem tej najpočetnejšej v Česku, na prestížnej adrese na Soukenickej ulici č. 3 v Prahe 1 v priamom susedstve Náměstí Republiky. Priestory po rozsiahlej rekonštrukcii zahŕňajú aj multifunkčnú sálu, ktorá v podobe divadelnej sály či kinosály pojme 110 divákov, ktorá však môže slúžiť aj pre nácvik folklórnych či divadelných súborov, na vzdelávacie účely s lavicami či na spoločenské účely so stolovou úpravou atď., rovnako zahŕňa foyer, šatňu, sklad, ale aj prijímaciu recepciu/galériu a kancelárske priestory, ako aj priestory pre potreby šatne folklórnych súborov so sprchami a na uskladnenie krojov, ako aj priestory pre knižnicu a archív. Slovensko-český klub sa stal vlastníkom priestorov za mimoriadne výhodných a neopakovateľných okolností (z vlastných prostriedkov) a tieto po rekonštrukcii poskytuje aj všetkým ostatným slovenským spolkom a inštitúciám, ktoré o to prejavujú záujem. Je to obrovský posun pre fungovanie slovenskej krajanskej komunity v Prahe a v Česku. Poslednú tehlu Slovenského domu v Prahe poklepali prezident SR a ČR Miloš Zeman a Ivan Gašparovič, rekonštrukcia sa uskutočnila s podporou MK ČR a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Od októbra 2014 sa tam konajú akcie, so stále narastajúcim počtom.

S tým úzko súvisí **Komplexný program kultúrnych aktivít slovenskej národnostnej menšiny.**

Obsahom najväčšieho a naozaj komplexného projektu slovenskej národnostnej menšiny bola aj v roku 2021 systematická a navzájom previazaná tvorba a realizácia vlastných umeleckých aktivít slovenskej národnostnej menšiny v ČR vo všetkých umeleckých oblastiach. Súčasťou projektu bola práve aj celá činnosť v Slovenskom dome v Prahe a tiež niektoré tradičné i nové programy neprofesionálnej kultúry slovenskej NM.

Slovenské dotyky, Magazín Slovákov v ČR a vydavateľské aktivity

Aj v roku 2021 udržal klub vydávanie časopisu Slovenské dotyky, Magazínu Slovákov v ČR. Úsporné opatrenia sa museli realizovať, a to i v podobe dvojčísiel a pod., ale preddsalen došlo k istému navýšeniu dotácie a tak sa konečne nemuselo siahť do tej miery do rezerv Už v roku 2018 navyše došlo k tomu, že začal časopis Korene, vydávaný Obcou Slovákov v ČR, vychádzať fomrou prílohy časopisu Slovenské dotyky. V tom sme pokračovali.

Časopis Slovenské dotyky sa neobmedzuje len na slovenskú tematiku v Českej republike, hoci je neobyčajne rozsiahla a zaujímavá, ale venuje sa česko-slovenským vzťahom vo všetkých oblastiach. Predstavuje osobnosti akokoľvek spojené s oboma našimi krajinami, mapuje život spoločnosti v ČR a SR, vrátane politiky, histórie, legislatívy, medzištátnych vzťahov, neziskového sektoru, či školstva. Veľmi podrobne sa venuje česko-slovenským kultúrnym vzťahom nech už ide o divadlo, film, hudbu, alebo slovesné umenie. Tradíciou sa už stalo vydávanie prílohy Literárne dotyky, ktorá si získala značnú prestíž v českej i slovenskej spisovateľskej obci. Obsahom projektu bolo aj v roku 2019 pokračovanie vo vydávaní kvalitného a osvedčeného časopisu slovenskej národnostnej menšiny – Slovenských dotykov, Magazínu Slovákov v ČR. Časopis vychádza v tejto podobe od roku 1996 a okrem čias svojho vzniku sa práve v posledných rokoch kvôli drastickému zníženiu dotácie potýkal s najťažším obdobím svojej existencie. Napriek tomu na rozdiel od iných periodík neprerušil svoje vydávanie, vydavateľ siahol hlboko do vlastných rezerv na hranici možností.

Cieľom bolo naďalej napĺňať potreby slovenskej menšiny v ČR. Časopis napomáha udržať identitu, osobitne jazyk, ale aj informovať o dianí v menšine a v oblastiach života spoločnosti, ktoré sa jej týkajú. Časopis teda nielen zachytáva dianie v slovenskej menšine v ČR, ale vytvára aj priestor pre artikulovanie názorov autorov z jej prostredia a tiež mapuje česko-slovenské vzťahy vo všetkých oblastiach. Časopis vykazuje najvyššiu čítanosť zo všetkých slovenských periodík vychádzajúcich v ČR, vychádza aj s jazykovou či literárnou prílohou, na profesionálnej úrovni. Zameriava sa na otázky kultúry, histórie, školstva a menovite aj literatúry a divadla.

Za hlavný prínos pre slovenskú menšinu, ale aj pre majoritnú spoločnosť so záujmom o česko-slovenské vzťahy považujeme vzhľadom na zameranie na regionálne témy aj distribúciu do nových regiónov oslovenie dosiaľ neaktivizovaných zložiek slovenskej národnostnej menšiny v ČR, čo považujeme za veľmi dôležité. Čitateľom časopis umožňuje udržiavať si identitu, čím napomáha napĺňať ciele menšinového zákona, rámcového dohovoru o ochrane práv národnostných menšín i celej štátnej politiky v tejto oblasti. Udržiadaním slovenského jazyka bude mať projekt prínos aj pre implementáciu Európskej charty regionálnych či menšinových jazykov. Okolo časopisu sa slovenská menšina aj organizuje – vid' vznik Klubov slovenských dotykov v rôznych mestách, z ktorých niektoré sú aj registrované na MV ČR ako občianske združenia, napríklad v Brne, Českých Budějoviach či na Vysočine.

Disponujeme skúsenou redakciou, mimoriadnym okruhom spolupracovníkov, redakčnou radou, vybudovanou infraštruktúrou. Jediný, avšak kľúčový problém, sú klesajúce dotácie, ktoré zásadne komplikujú vydávanie časopisu a reálne už ohrozujú jeho existenciu. To sme písali aj minule, odvtedy sa situácia ešte drasticky zhoršila.

Klub spolupracuje aj s oboma verejnoprávnymi médiami – televíziou i rozhlasom.

Slovensko-český klub vydáva knihy, ktoré sa zaoberajú rôznymi aspektami česko-slovenských vzťahov a zvlášť slovenského života v Českej republike. Časť z nich predstavuje osobnosti – príkladom môžu byť knihy profilov "30 Slovákov v České republice", 1997, či "Slovensko-české osudy (100+1 osobnosť českej spoločnosti v České republice)", 2001. Ďalšie prinášajú literárnu a výtvarnú tvorbu jednotlivých autorov. Slovensko-český klub vydáva i publikácie súhrnnej povahy. Spomenúť možno hoci antológiu "Slovenská literatúra v Prahe 2000", 2000, „Pražské inšpirácie slovenských spisovateľov (Praha v zrcadle Slovenské literatury)“, 2001, spolu so Slovenským literárnym klubom v ČR aj pendant „Rozdíly sblížíjí (Čeští spisovatelé o

Slovensku)“, 2005, či s D+Gallery výpravnú výtvarnú publikáciu Čas v súvislostiach, 2005. Osobitnú zmienku si zasluhuje „Čítanka moderní slovenské literatury pro střední školy“, 2003, alebo zborník „Slovenský jazyk na české škole“, 2005, doplnený aj didaktickým CD-ROMom. Vynechať asi nemožno jediné dostupné samostatné české vydanie Proglasu, alebo celkom výnimočnú štúrovskú pentalógiu z pera Zdenky Sojkovej. Slovensko-český klub pomáha na svet aj ďalším knihám iných vydavateľov, vrátane titulov ako Valér Mikula a kol.: "Slovník slovenských spisovatelů", 1999. V roku 2008 vyšla výpravná veľkoformátová obrazová antológia Milana Jankovského a Jiřiny Diváckej Slovenská kresba a grafika, Zdenka Sojková: Česká otázka a slovenská otázka a zborník Visegrad – Terra Interculturalis, o rok neskôr o. i. obrazová publikácia Valérie Benáčkovej a ďalší diel heptalógie Zdenky Sojkovej. V roku 2010 vyšli publikácie Juraj Kuniak (preklad Jiří Dědeček): Nervus vagus a zborník Visegrad – Terra Interculturalis. Ako už bolo uvedené, v roku 2011 boli vydané publikácie – trojjazyčné vydanie Kytice K. J. Erbena (spolu s vyd. Práh a Úniou českých rusistov), Ján Smrek: Baccardi a zborník Visegrad – Terra Interculturalis. Takto sme pokračovali i v ďalších rokoch, v roku 2018 vyšiel zborník Naša / Vaša prvá republika, v roku 2019 zborník Ladislav Mňačko 100 – česko-slovenský plavec proti prúdu.

Slávnostný program k 25. Výročiu Slovensko-českého klubu

Slovensko-český klub vznikol 3. 7. 1996, slávnostný program sa však uskutočnil v druhej polovici roku 2021 v priestoroch Slovenského domu v Prahe. Vystúpia osobnosti spojené s činnosťou, to aj s ohľadom na covid. Na výročí Slovensko-českého klubu, z. s. sa predstavil rad účinkujúcich, prevažne z radov slovenskej menšiny v Prahe, medzi nimi Vašo Patejdl, FS Kantar, Dušan Malota, Jiří Klapka, Jan Klapka, Dana Pěnkava Koklesová, Martha Elefteriadu (Grékyňa v Prahe, avšak aj so slovenským repertoárom), Motovidlo a ďalší. Cieľová skupina (150 hostí): - príslušníci slovenského menšiny v Prahe - členovia Slovensko-českého klubu, z. s. - hostia z ďalších lokalít ČR a SR – majoritná spoločnosť.

Dni slovenskej kultúry v ČR

Okrem toho klub vyvíja celý rad kultúrnych aktivít. Asi na prvom mieste treba zmieniť, že organizuje cyklus festivalov Dni slovenskej kultúry po Českej republike.

Projekt je tradičnou aktivitou, ktorá dostatočne preukázala svoj celkom mimoriadny význam – **v roku 2021 sa uskutočnil už 26. ročník**. Ako celok je cyklus festivalov regionálne najpestrejšou slovenskou kultúrnou aktivitou na území Českej republiky, jednotlivé festivaly prebiehajú v rozsahu 5 dní až mesiac a zahŕňajú od siedmich do niekoľkých desiatok jednotlivých podujatí prezentujúcich divadlo, literatúru, hudbu, výtvarné umenie, folklór atď.

Popri vysokej umeleckej hodnotnosti sa festivalom darí získavať veľkú návštevnosť, značnú mediálnu odozvu a spoločenskú úroveň.

Jednotlivé festivaly cyklu sa uskutočňujú pod záštitou ministrov kultúry ČR a SR, veľvyslanca SR v ČR, hejtmanov, primátorov a podobne. Na Dňoch slovenskej kultúry po ČR sa dvakrát zúčastnil aj prezident SR, mnohokrát členovia oboch vlád, hejtmani a ďalšie politické a spoločenské osobnosti.

Realizovali sa nasledujúce festivaly (8), ďalšie boli odložené o rok kvôli problémom s pandemiou a opatreniami proti nej:

Dni slovenskej kultúry v Táboře – júl

(hlavní partneri Muzeum Kodet a Premium Art)

Dni slovenskej kultúry v Prahe 3 – júl

(hlavní partneri MČ Praha 3, VZP a Galerie Orlická)

Dni slovenskej kultúry v Klobukoch, i s odhalením pamätnej tabule Ivanovi Kraskovi - august

(hlavný partner mesto)

Dni slovenskej kultúry v Slanom – august

(hlavný partner mesto)

Dni slovenskej kultúry v Brne – prelom septembra a októbra

(Klub slovenských dotykov v Brne, Město Brno)

Dni slovenskej kultúry v Lánoch – október

Múzeum T. G. Masaryka v Lánoch, European institut)

Dni slovenskej kultúry v Luhačovičiach – október

(hlavný partner Mesto Luhačovice)

Dni slovenskej kultúry v Plzni – december

(hlavný partner Slovensko-český klub v Plzni)

Zdenka Sojková 100

Obsahem projektu bylo uspořádání mezinárodní konference v prostorách Slovenského domu v Praze, uspořádání prezentace pro veřejnost a vydání sborníku z konference.

Zdenka Sojková se narodila 8. prosince 1921 v Klobukách u Slaného. Po absolvování Filozofické fakulty University Karlovy působila nějaký čas jako učitelka. V tomto povolání pracovala třináct let v pohraničí a ve Velké Chuchli u Prahy. Vedle vlastního zaměstnání se věnovala i badatelské činnosti, a to zejména slovenskému národnímu obrození. Na

jeden semestr se v roce 1947 dostala na Filozofickou fakultu v Bratislavě, což ji v její práci už celoživotně ovlivnilo. Navštěvovala tam semináře literárního historika Milana Pišúta, filozofa Svatopluka Štúra a historika Daniela Rapanta. Celoživotně se Zdenka Sojková zajímala hlavně o štúrovskou generaci, ale věnovala se i dílům Pavla Josefa Šafaříka, Jana

Hollého, Bohuslavy Rajske, Boženy Němcové, Andreje Sládkoviče, Jaroslava Vlčka a dalším postavám česko-slovenského literárního kontextu. V roce 1956 připravila k stému výročí Štúrovo úmrtí, jako třetí svazek slovenské knihovny v pražském vydavatelství SNKLU, pozdějším Odeonu, knihu Ľudovít Štúr přátelům a bratrům. Z rukopisných a

časopiseckých materiálů ji uspořádala a doplnila vydavatelskou poznámkou a vysvětlivkami. K tomu připravila český text a přeložila text německý. Frontispice a krásnou kresbu na obálce knihy vytvořil Max Švabinský. Jde o výběr kratších Štúrových prací. I když kniha vyšla na tento

žánr v poměrně vysokém nákladu (3 300 exemplářů), brzy zmizela z knižních pultů a dodnes je pro odborníky velmi hledanou publikací. V roce 1965 Zdenka Sojková vydala monografii o Štúrovi „... skvitne ešte život“, která vyšla ve druhém rozšířeném vydání v roce 1971. V rámci štúrovského roku 2005-2006 vyšla ve třetím slovenském vydání.

Díky Slovensko-českému klubu, nositeli tohoto projektu, vydala ještě dalších sedm knih. Zdenka Sojková získala za zásluhy o rozvoj společenských

věd, jako i na poli zpřístupňování slovenské historie, ocenění Slovenské akademie věd Zlatá čestná plaketa Ludvíka Štúra, vyznamenal ji i slovenský ministr kultury Rudolf Chmel. Při příležitosti její devěťdesiatin ji také ocenil současný ministr kultury Daniel Krajcer.

Ďalšie kultúrne aktivity

Slovensko-český klub organizuje už tradičné Slovenské salóny. Usporadúva i celý rad iných klubových večerov, takisto usporadúva výstavy, vrátane veľkých projektov ako „Slovenské výstavy pre Prahu“, ktoré prebiehajú v prestížnych priestoroch ako Mánes, Nová sála, Café galerie Černá labuť, ale aj Slovenský inštitút či Galerie Orlická. Z desiatok ďalších možno spomenúť hoci „Slovenské výtvarné leto v Prahe“, pravidelné „Salóny slovenských karikaturistov“. Klub spoluorganizoval aj v roku 2008 Česko-slovenský bál v Prahe i Česko-slovenský bál v Českých Budějoviciach (najväčší ples v Prahe i v južných Čechách). Klub organizuje tiež odborné semináre a konferencie, pamätná bola v roku 1999 konferencia o slovenčine a slovenských reáliách v českom školstve, usporiadaná spolu s MŠMT ČR, Univerzitou Karlovou a Veľvyslanectvom SR v Prahe, ktorá po prvý raz upozornila na stratu dvojjazyčnosti u českých detí.

Slovensko-český klub, z. s., vyvíja tiež legislatívne aktivity v ČR i SR. Sústreďuje sa na odstraňovanie akýchkoľvek bariér v česko-slovenských vzťahoch a odstraňovanie občasných vznikajúcich problémov v tejto oblasti. V minulosti sa významným spôsobom podieľal na tvorbe noriem, ktoré umožnili získať dvojité občianstvo veľkým skupinám občanov v oboch republikách, predovšetkým väčšine Slovákov žijúcich v ČR a Čechov na Slovensku. Vďaka iniciatíve klubu sa podarilo odstrániť vtedy aktuálne hroziace problémy pri prezenčnej službe dvojitych občanov, vrátane vzájomného uznávania celej dĺžky služby a dokladov o nespôsobilosti, takzvaných „modrých knižiek“. Úspešné bolo aj úsilie Slovensko-českého klubu o to, aby sa uzavrela dohoda o zdravotnom poistení, ktorá by umožnila bezproblémový pobyt občana SR v Českej republike a naopak. Slovensko-český klub sa angažoval pri príprave viacerých právnych noriem, napríklad menšinového zákona v ČR, a to v orgánoch ako Rada pre národnostné menšiny vlády ČR, na pôde Parlamentu ČR a Národnej rady SR, na celom rade konferencií a prijatí, ako aj v širokom spektre médií. Aktívnu úlohu zohral pri umožnení občanom SR žijúcim v zahraničí voliť korešpondenčne, angažuje sa tiež v umožnení voliť i na zastupiteľských úradoch. Angažoval sa v diskusiách o režime na česko-slovenských hraniciach, pri ratifikácii Európskej charty regionálnych či menšinových jazykov, alebo každoročnej príprave grantových programov.

Slovenské mimoškolské aktivity v Slovenskom dome v Prahe

Obsahom projektu bolo aj v roku 2021 usporiadanie každotýždňových mimoškolských aktivít v Slovenskom dome v Prahe pre slovenské i české deti z pražských škôl vo veku 6-15 rokov v oblasti slovenčiny a slovenských literatúry, divadla, folklóru a výtvarného umenia pod vedením skúsených pedagógov pre každú oblasť. Deti sa pod kvalifikovaným pedagogickým

vedením hravou formou oboznámi so slovenským tradíciami, získali kompetencie v rôznych oblastiach, prehľbujúce ich národnostnú identitu alebo v prípade českých detí približujúce im kultúru najbližšieho národa. Celkovo boli aktivity realizované v prospech cca 200 ľudí.

Klub koordinuje činnosť regionálnych pobočiek v jednotlivých českých a moravských mestách, vznikla aj jeho sesterská organizácia Slovensko-český klub v Slovenskej republike a Slovensko-český klub Bratislava.

Naozaj výnimočný objem aktivít v Slovenskom dome v Prahe mapujú Slovenské dotyky I príležitostné publikácie, web-platformy a naše sociálne siete s mnohotisícovou skupinou fanúšikov (na Facebooku už v roku 2019 dosiahol tento počet 38 tisíc, resp. 6,5 tisíc a v roku 2021 naďalej rástol).

S podporou mesta Brna bola realizovaná aj mimoriadne úspešná výstava Nikolaja Fedkoviča.

S podporou MK ČR v rámci projektov na ochranu mäkkých cieľov bola spracovaná bezpečnostná analýza Slovenského domu v Prahe, krízové plány a nakúpené pomôcky.

2. Výsledok hospodárenia

Příjmy: 7.383.415,64 Kč

Výdaje: 7.322.207,58 Kč

Výsledek hospodaření: 61.208,06 Kč

3. Analýza príjmov, vr. zoznamu dotácií na jednotlivé akcie

Příjmy od odběratelů služeb a úroky celkem 3.821.327,44 Kč

Dotace ze státního rozpočtu ČR: 2.910.813,20 Kč

- Z toho MK ČR, OMA: 1.496.000,- Kč
- MK ČR, ORNK (menšiny a výročí): 478.000,- Kč
- MK ČR, OMC: 382.000,- Kč
- MPO: 554.813,20 Kč

Příspěvky od orgánů samosprávy: 130.000,- Kč

- Z toho Brno: 45.000,- Kč
- MČ Praha 1: 85.000,- Kč

Dary nadací, z podnikatelské sféry apod. -

Příjmy z členských příspěvků 66.300,- Kč

Další příjmy

dotace ze zahraničí (Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí): 454.975 Kč

4. Analýza výdavkov v rámci jednotlivých akcií a zhodnotenie jednotlivých akcií - vyúčtovania

5. Počet členov k 31. 12. 2021 – 662 (výberová organizácia) + 600 v spolkoch, ktoré sú kolektívnymi členmi Slovensko-českého klubu (nie pobočnými spolkami)

Túto výročnú správu schválil Výkonný výbor Slovensko-českého klubu na svojom zasadnutí dňa 14. 6. 2022.

V Prahe dňa 14. 6. 2022

Mgr. Naďa Vokušová,

predsedníčka